

Väitöskirjatyön edistymisraportti Alli Paasikiven säätiölle

Tutkimuksen tavoitteet

Väitöskirjatyöni tavoitteena on tutkia lasten stressinsäätelyä kotona ja päivähoitossa. Tutkimuksessa on mukana sekä kotihoidossa että päivähoitossa olevien lasten ryhmät. Tutkimme samoja lapsia eri ikäpisteissä, alkaen taaperoiästä ja jatkuen siihen asti, kunnes lapset täyttävät viisi vuotta. Olemme keränneet myös laajasti tietoa lapsen yksilöllisistä piirteistä, kuten temperamentista ja sosiaalisista taidoista, sekä lapsen perheestä ja päivähoiton olosuhteista.

Lasten päivähoitoa ei ole juurikaan tutkittu näin monitieteisesti Suomessa ja tutkimus tuottaakin täysin uudenlaista tietoa lasten hyvinvoinnista ja kehityksestä. Aineisto on ainutlaatuinen päivähoiton merkitystä koskevassa tutkimuskentässä. Kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet, että osalla lapsista stressitasot ovat korkeammat kodin ulkopuolisessa päivähoitossa kuin kotona vastaavina mittausajankohtina. Näissä tutkimuksissa ei kuitenkaan ole ollut mukana kotihoidossa olevaa vertailuryhmää, vaan samoja lapsia on tutkittu koti- ja päiväkotipäivinä. Tutkimuksista puuttuu usein myös pitkittäisasetelma, jolloin lapsen iän vaikutusta ei ole pystytty huomioimaan kovinkaan tarkasti. Väitöskirjatutkimukseni on osa laajempaa FinnBrain syntymäkohorttitutkimusta ($N=3808$), mikä mahdollistaa laajojen taustatietojen yhdistämisen tutkimukseen monitieteisesti.

Tutkimuksen edistyminen

Päivähoitotutkimuksessa on mukana 214 lasta ja yli 30 päiväkotia. Lapsista on otettu useita sylkinäytteitä eri vuorokaudenaikoina ja eri päivinä kortisolihormonitasojen määrittämiseksi. Ensimmäiset näytteet on otettu lasten ollessa kahden vuoden ikäisiä, toiset näytteet 3,5 vuoden iässä ja viimeiset tullaan ottamaan 5-vuoden iässä. Kahden ensimmäisen mittauspisteen näytteet on saatu jo kerättyä ja 5-vuotispisteen näytteet saadaan valmiiksi vuoden 2019 aikana. Lisäksi kyselylomakkeilla on kartoitettu lapsen yksilöllisiä piirteitä sekä päivähoiton taustatekijöitä. Lomakkeet ovat kansainvälisesti standardoituja ja arviointilomakkeita ovat täyttäneet sekä lapsen vanhemmat että päiväkotien henkilökunta.

Väitöskirja tulee koostumaan kolmesta vertaisarvioidusta tieteellisissä lehdissä julkaistuista artikkeleista. Ensimmäinen ja toinen osajulkaisu ovat lähes valmiit, ja ne on tarkoitus lähettää arvioitavaksi tämän kevään aikana. Ensimmäisestä osajulkaisusta olemme myös jo saaneet arvioita ja teemme parhaillaan viimeisiä tarkennuksia käsikirjoitukseen. Kolmannen osajulkaisun tulokset on myös saatu jo analysoidua ja käsikirjoitus on tarkoitus saada valmiiksi syksyn 2019 aikana. Väitöskirjan valmistumisen tavoiteaikataulu on vuoden 2020 loppuun mennessä.

Ensimmäiset tulokset osoittivat, että päivähoito ei ollut yhteydessä korkeampiin kortisolitasoihin kotihoitoon verrattuna. Lasten välillä oli kuitenkin yksilöllisiä eroja ja tarvitaankin lisätutkimusta, jotta voidaan huomioida myös lapsen temperamentti ja sosiaaliset taidot kehitykseen vaikuttavina tekijöinä. Pitkittäistutkimus mahdollistaa myös lapsen iän huomioimisen stressinsäätelyyn vaikuttavana tekijänä. Viiden vuoden iässä arvioimme myös vertaissuhteiden merkitystä, mikä korostuu lapsen hyvinvoinnissa etenkin isompien lasten kohdalla.

Tähän mennessä saatuja tutkimustuloksia on esitelty kansainvälisissä kongresseissa; keväällä 2018 Roomassa järjestetyssä pienten lasten mielenterveysjärjestön, WAIMH:n (Worlds Association for Infant Mental Health) kongressissa sekä syksyllä 2018 Turussa järjestetyssä pohjoismaisessa NordCap lapsi- ja nuorisopsykiatrian kongressissa. Lisäksi syksyllä 2019 on tarkoitus osallistua ISPNE (International Society of Psychoneuroendocrinology) -kongressiin, mikä on yksi tämän tutkimusalueen johtavista kongresseista maailmassa.

Julkaistuista tutkimustuloksista tullaan tiedottamaan myös FinnBrain tutkimusprojektin blogissa <http://blogit.utu.fi/finnbrain/>, Twitterissä <https://twitter.com/finnbrainstudy> sekä Facebookissa <https://www.facebook.com/finnbrain/>, joissa näkyvyys on ollut hyvä.

Olen erittäin kiitollinen Alli Paasikiven säätiölle saamastani apurahasta. Apuraha on mahdollistanut jatkuvan keskittymisen tutkimustyöhön. Koen tutkimusaiheeni tärkeäksi ja toivon, että voin jatkaa työtä tulevien vuosien aikana.

Turussa 22.4.2019

KM Katja Tervahartiala

FinnBrain-tutkimus

Turun yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, Turun kliininen tohtoriohjelma (TKT)

Tutkimus: Lapsen sosiaalisten taitojen yhteys kortisolitasoihin päivähoitossa